

Cauza C-400/10 PPU

J. McB.
împotriva
L. E.

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare
formulată de Supreme Court)

„Cooperare judiciară în materie civilă — Materie matrimonială și materia
răspunderii părintești — Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra
aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii — Regulamentul (CE)
nr. 2201/2003 — Copii ai căror părinți nu sunt căsătoriți — Drepturile tatălui
privind încredințarea — Interpretarea noțiunii «încredințare» — Principii generale
ale dreptului și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene”

Luarea de poziție a avocatului general N. Jääskinen prezentată la 22 septem-
brie 2010 I - 8969
Hotărârea Curții (Camera a treia) din 5 octombrie 2010 I - 8992

Sumarul hotărârii

1. *Drepturi fundamentale — Respectarea vieții private și de familie
(Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 7)*
2. *Cooperare judiciară în materie civilă — Competența, recunoașterea și executarea ho-
tărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești —
Regulamentul nr. 2201/2003 — Încredințare
(Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 7 și 24; Regulamentul
nr. 2201/2003 al Consiliului, art. 2 punctul 11)*

1. Din articolul 52 alineatul (3) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene rezultă că, în măsura în care aceasta conține drepturi ce corespund unor drepturi garantate prin Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, înțelesul și întinderea lor sunt aceleași ca și cele prevăzute de convenție. Totuși, această dispoziție nu împiedică dreptul Uniunii să confere o protecție mai largă. În ceea ce privește articolul 7 din aceeași carte, potrivit căruia orice persoană are dreptul la respectarea vieții private și de familie, a domiciliului și a secretului comunicațiilor, textul său este identic cu cel al articolului 8 paragraful 1 din convenție, cu excepția faptului că acesta utilizează termenii „corespondenței sale” în loc de „comunicațiilor”. În aceste condiții, acest articol 7 conține drepturi care corespund celor garantate prin articolul 8 paragraful 1 din convenție. Prin urmare, este necesar ca articolului 7 din carte să i se dea același înțeles și aceeași întindere ca și cele conferite articolului 8 paragraful 1 din convenție, astfel cum a fost interpretat de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

(a se vedea punctul 53)

2. Regulamentul nr. 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului nr. 1347/2000, trebuie interpretat

în sensul că nu se opune posibilității ca dreptul unui stat membru să condiționeze dobândirea drepturilor privind încredințarea de către tatăl unui copil, care nu este căsătorit cu mama acestuia din urmă, de obținerea de către tată a unei decizii a instanței naționale competente prin care să îi fie conferite astfel de drepturi, care pot face ca deplasarea copilului de către mama sa ori reținerea acestuia să fie ilicită, în sensul articolului 2 punctul 11 din acest regulament.

Astfel, Regulamentul nr. 2201/2003 nu stabilește cine este persoana care trebuie să dispună de drepturi privind încredințarea susceptibile să determine caracterul ilicit al deplasării unui copil în sensul articolului 2 punctul 11 din acesta, ci face trimitere la dreptul statului membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sau reținerii sale în ceea ce privește desemnarea titularului acestor drepturi privind încredințarea. Astfel, dreptul statelor membre este cel care determină condițiile în care tatăl natural dobândește drepturi privind încredințarea asupra copilului său, în sensul articolului 2 punctul 9 din regulamentul menționat, dacă este cazul condiționând dobândirea acestor drepturi de obținerea unei decizii a instanței naționale competente care să i le confere. În consecință, interpretarea care trebuie să fie dată Regulamentului nr. 2201/2003 este cea potrivit căreia caracterul ilicit al deplasării unui copil în sensul acestui regulament depinde exclusiv de existența unor drepturi privind încredințarea, conferite de dreptul național aplicabil, care

au fost încălcate atunci când a avut loc această deplasare.

Articolele 7 și 24 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene nu se opun unei asemenea interpretări.

Astfel, dacă, în scopul aplicării Regulamentului nr. 2201/2003 pentru a determina caracterul licit al deplasării unui copil care este dus într-un alt stat membru de către mama sa, tatăl natural al copilului trebuie să aibă dreptul de a se adresa instanței naționale competente, anterior deplasării, pentru a solicita să îi fie acordate drepturi privind încredințarea asupra copilului său, ceea ce constituie însăși esența dreptului unui tată natural la viață privată și de familie într-un astfel de context, în schimb, faptul că tatăl natural nu este, spre deosebire de mamă, în mod automat deținătorul drepturilor privind încredințarea asupra copilului său în sensul articolului 2 din regulamentul menționat nu afectează conținutul esențial al dreptului său la viață privată și de familie, enunțat la articolul 7 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în măsura în care dreptul de a solicita instanței competente acordarea drepturilor privind încredințarea este ocrotit.

Această constatare nu este infirmată de faptul că, în lipsa unor demersuri întreprinse în timp util de un astfel de tată,

destinate obținerii drepturilor privind încredințarea, acesta se află în imposibilitatea, în cazul deplasării copilului către un alt stat membru de către mama sa, de a obține înapoierea acestui copil în statul membru în care se afla reședința sa obișnuită anterioară. Astfel, o asemenea deplasare reprezintă exercitarea licită de către mama căreia îi este încredințat copilul a propriului drept de liberă circulație, consacrat la articolul 20 alineatul (2) litera (a) TFUE și la articolul 21 alineatul (1) TFUE, și a dreptului său de a stabili locul de reședință al copilului, fără ca aceasta să îl priveze pe tatăl natural de posibilitatea de a-și exercita dreptul de a introduce o cerere pentru a obține ulterior drepturi privind încredințarea asupra acestui copil sau un drept de vizită în privința acestuia din urmă. Astfel, recunoașterea, în favoarea tatălui natural, a drepturilor privind încredințarea asupra copilului său, în temeiul articolului 2 punctul 11 din Regulamentul nr. 2201/2003, în pofida faptului că dreptul național nu îi conferă astfel de drepturi, ar intra în conflict cu cerințele securității juridice, precum și cu necesara protecție a drepturilor și a libertăților celorlalți, în sensul articolului 52 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în speță ale mamei. O asemenea soluție ar risca, în plus, să încalce articolul 51 alineatul (2) din această carte.

Pe de altă parte, având în vedere marea diversitate a relațiilor în afara căsătoriei și cea subsecventă a relațiilor dintre

părinți și copii, care se manifestă printr-o recunoaștere diferențiată a întinderii și a împărțirii răspunderilor părintești în statele membre, articolul 24 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în raport cu care trebuie interpretat articolul 7 din carta menționată, nu se opune posibilității ca, în scopul aplicării Regulamentului nr. 2201/2003, drepturile privind încredințarea să fie acordate, în principiu, exclusiv mamei și ca un tată natural să nu dispună de drepturi privind încredințarea decât în temeiul unei decizii judecătorești. O astfel de cerință permite, prin urmare, instanței naționale competente să ia o decizie cu privire la încredințarea copilului, precum și cu privire la drepturile de vizită în privința

acestuia, ținând seama de toate datele relevante, în special de circumstanțele legate de nașterea copilului, de natura relației dintre părinți, de cea dintre fiecare dintre părinți și copil, precum și de capacitatea fiecăruia dintre părinți de a-și asuma sarcina îngrijirii. Luarea în considerare a acestor date este de natură să protejeze interesul superior al copilului, conform articolului 24 alineatul (2) din cartă.

(a se vedea punctele 43, 44, 55, 57-59
și 62-64 și dispozitivul)